gemeente Moerdijk

AANBIEDINGSNOTA

Behorende bij beleidsbegroting 2023-2026

September 2022

13

Aanbiedingsnota

Beste raadsleden,

We bieden u graag de meerjarige programmabegroting 2023-2026 aan. De eerste begroting van de nieuwe bestuursperiode waarin we de ambities uit het bestuursakkoord **"Moerdijk zorgt, bouwt en groeit"** doorvertalen en al voor een groot deel programmeren voor de komende jaren.

Het is een begroting die we met een enigszins dubbel gevoel aanbieden. Allereerst zijn we hartstikke trots op de financiële gezondheid van de gemeente Moerdijk. De begroting is de komende jaren namelijk structureel dekkend en we hebben een stevige financiële positie. In de jaren 2024 en 2025 voorzien we op dit moment, weliswaar incidenteel, zelfs aanzienlijke financiële ruimte. Het resultaat van deze begroting ontstaat door een verhoging van de gemeentefondsuitkering maar ook door budgetten strakker en realistischer te ramen. Overigens betekent strakker en realistischer ramen wel dat de kans op tussentijdse budgetverhogingen iets groter is geworden. Indien aan de orde komen we hier in de bestuursrapportages op terug.

Maar het is ook een tijd waarin verschillende nieuwe, grote en complexe maatschappelijke opgaven om aandacht vragen. Denk hierbij aan de huisvesting van asielzoekers, Oekraïners, statushouders en arbeidsmigranten, maar ook de energiecrisis die samengaat met hoge inflatie en (energie)armoede. Daarnaast zijn er signalen dat gemeenten de komende periode een rol krijgen in het proces rond het oplossen van het stikstofvraagstuk. Allemaal taken die om capaciteit vragen in een arbeidsmarkt die op dit moment extreme vormen van krapte aanneemt.

Vanuit het college kijken we met enige zorg naar deze ontwikkelingen. Wel realiseren we ons dat we, financieel gezien, vanuit een gezonde situatie deze ontwikkelingen tegemoet treden en dat we in onze begroting de ruimte hebben om maatregelen te nemen als we die nodig vinden. Ook hebben we in coronatijd én met de (nood)opvang van vluchtelingen veel vertrouwen gekregen dat wij in onvoorziene situaties snel en effectief kunnen handelen.

De begroting gaat over onze bestuurlijke ambities en (financiële) ontwikkelingen. Hierboven hebben we geschetst in welke context de ontwikkelingen zich de komende jaren afspelen en waarbinnen we onze ambities willen waarmaken. Wij realiseren ons dat het grootste deel van ons geld gaat naar dagelijkse dienstverlening aan onze inwoners. Diensten en ondersteuning die we via onze medewerkers en onze partners aan onze inwoners leveren maar waar we niet vaak woorden aan geven. We hebben het dan onder andere over vergunningverlening, toezicht, handhaving, onderhoud en beheer van de openbare ruimte, voltrekken van huwelijken en de voorzieningen op gebied van jeugd, schuldhulpverlening en WMO. De collega's die deze taken uitvoeren, staan midden in onze samenleving en spannen zich dagelijks in voor een Moerdijk waarin het prettig wonen en leven is. De komende jaren, blijven we de interne dienstverlening versterken om ervoor te zorgen dat we deze diensten en ondersteuning op een goede en gezonde manier blijven uitvoeren zodat onze inwoners, ook in moeilijkere tijden, op de gemeente Moerdijk kunnen vertrouwen. Daarom investeren wij in onze medewerkers zodat zij in de geest van de omgevingswet steeds meer "mogelijk-maker" worden, waarbij we ook in staat zijn om in verbinding met de inwoners grenzen te stellen indien dat noodzakelijk is. Dit doen wij graag samen met de gemeenteraad en al onze partners in de samenleving.

Aart-Jan Moerkerke
Jack van Dorst
Danny Dingemans
Pauline Joosten
Bennie Blom
Hans Slagboom

Financiële uitkomsten meerjarenbegroting 2023-2026

Algemeen

In de meerjarenbegroting 2023-2026 zijn de financiële effecten verwerkt van:
- de in de kadernota 2023-2026 opgenomen voorziene ontwikkelingen van het bestaande beleid;
- het in het Bestuursakkoord Moerdijk 2022-2025 opgenomen nieuwe beleid voor deze raadsperiode;
- het financieel effect van de kadervoorstellen van de gemeenteraad.

Voor wat betreft het toezichtsregime (preventief of repressief) op onze begroting door Gedeputeerde Staten zijn wij van mening dat we voldoen aan de criteria voor repressief toezicht. Dit betekent dat besluiten tot wijziging van de begroting in de loop van het begrotingsjaar slechts ter kennisname hoeven te worden ingestuurd.

De criteria voor het bepalen van het toezichtsregime zijn:
- de meerjarenbegroting 2023-2026 moet 'reëel sluitend' zijn. Dit betekent dat de structurele lasten en baten minimaal in evenwicht moeten zijn;
- de meerjarenbegroting 2023-2026 moet voor 15 november 2022 zijn vastgesteld door de gemeenteraad en worden ingezonden aan GS;
- de jaarrekening 2021 moet voor 15 juli 2022 zijn vastgesteld door de gemeenteraad en aan GS zijn ingestuurd;
- de jaarrekening 2021 moet (minimaal) sluitend zijn.

De cirteria m.b.t. de jaarrekening 2021 zijn al gerealiseerd.

In dit onderdeel van de aanbiedingsnota wordt een uiteenzetting gegeven in de opbouw van de primitieve begroting vanaf de vastgestelde kadernota. Daarna gaan wij in op enkele onderdelen uit de meicirculaire 2022 en hoe wij hieraan invulling willen geven en stellen wij voor enkele nagekomen zaken alsnog te verwerken in de begroting. Deze wijzigingen zullen dan technisch worden verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2023. De primitieve begroting samen met deze 1e begrotingswijziging vormen het vertrekpunt voor het begrotingsjaar 2023. Tot slot wordt nog ingegaan op enkele specifieke onderwerpen, t.w. scan Mens en Maatschappij in relatie tot de taakstelling, belastingdruk, weerstandsvermogen en personeel en organisatie.

Van kadernota 2023-2026 naar primitieve meerjarenbegroting 2023-2026

Kadernota 2023-2026

Tijdens de behandeling van de kadernota zijn door de gemeenteraad 5 kadervoorstellen ingediend. 2 van deze voorstellen zijn daadwerkelijk aangenomen, t.w.:

- Brandweerkazernes conform arbeidsomstandighedenwet.
  Met betrekking tot de brandweerkazernes zijn op dit moment de volgende bedragen opgenomen. In de stelpost nieuw beleid is rekening gehouden met de kapitaallasten van een bedrag van € 750.000 inzake (nieuwbouw) brandweerkazerne Willemstad. Verder is een bedrag van € 450.000 beschikbaar voor achterstallig onderhoud aan de kazernes. Om de middelen beschikbaar te krijgen moet nog wel een voorstel aan de gemeenteraad gedaan worden.
- Uitbreiding van het aantal gemeentelijke toezichthouders/handhavers.
  Hiervoor is op dit moment een bedrag van € 250.000 opgenomen binnen de stelpost nieuw beleid. In het 1e kwartaal 2023 zal een voorstel aan de gemeenteraad worden aangeboden hoe deze middelen in te zetten.

Rekening houdend met het 'ingroeimodel' van het Bestuursakkoord en de uitkomsten van de kadernota (incl. kadervoorstel gemeenteraad extra boa-capaciteit) zag de financiële prognose voor de jaren 2023-2026 er (medio juli) als volgt uit:

(bedragen x € 1.000; N=nadeel; V= voordeel)

Omschrijving	2023				2024				2025				2026			
	incidenteel		structureel		incidenteel		structureel		incidenteel		structureel		incidenteel		structureel	
Bestuursakkoord	50	N	875	N	50	N	1.225	N	-		1.375	N	-		1.375	N
Kadernota	1.436	N	422	V	448	V	140	V	411	V	826	V	744	V	1.390	V
Begrotingspositie totaal	1.486	N	453	N	398	V	1.085	N	411	V	549	N	744	V	15	V

Bij bovenstaande uitkomsten was rekening gehouden met de volgende zaken:

a. Effecten herverdeling gemeentefonds zijn verwerkt. In de gepresenteerde uitkomsten is rekening gehouden met een extra bedrag van € 550.000 in 2023 en vanaf 2024 € 925.000;
b. Vanuit de taakstelling sociaal domein is in de uitkomst rekening gehouden met een ombuiging van € 660.000 voor 2023 en € 1,1 miljoen voor de jaren vanaf 2024.
c. De verwachting dat vanuit o.a. de uitkomsten van de jaarrekening 2021 het mogelijk moet zijn om een bedrag van € 2 miljoen te creëren aan ruimte door strakker te begroten.
d. De inflatiecorrectie is vastgesteld op 7,6%, conform de al jaren gehanteerde systematiek (inschatting cijfers CPB medio maart lopend jaar).

In het vervolg van deze memo wordt nog nader ingegaan op de issues a t/m c. Punt d is ongewijzigd in de meerjarenbegroting verwerkt.

Primitieve begroting 2023-2026

Na het opstellen van de kadernota leiden de volgende zaken tot aanpassingen van de gepresenteerde uitkomsten:

- verwerking van de ingevulde productformulieren door de budgethouders;
- verwerking van de uitkomsten van de meicirculaire 2022 gemeentefonds, incl. herverdelingseffecten. Zie ook de info uit de raadsinformatiebrief d.d. 27-6-2022.

Hiermee rekening houdend is de uitkomst van de primitieve begroting voor de jaren 2023-2026 als volgt:

Uitkomsten primitieve begroting 2023-2026 (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2023		2024		2025		2026	
-totaal structureel en incidenteel	528	N	5.086	V	6.666	V	1.564	V
-w.v. structurele budgetten	**4.801**	**V**	**5.638**	**V**	**7.728**	**V**	**1.742**	**V**
-w.v. incidentele budgetten	5.329	N	552	N	1.062	N	178	N
-te verdelen in:								
-algemene dienst	5.413	N	1.276	N	1.873	V	989	N
-grondexploitatie	84	V	725	V	811	V	811	V

Analyse op hoofdlijnen tussen uitkomsten kadernota en primitieve begroting

De belangrijkste budgetaanpassingen die na de kadernota in de begroting zijn verwerkt zijn opgenomen in onderstaande tabel. Een toelichting is opgenomen in het onderdeel 'Financiële positie 2023-2026'. Kortheidshalve wordt hiernaar verwezen.

Verwerkte effecten in meerjarenbegroting na de kadernota 2023-2026 (bedragen x € 1.000; incidenteel en structureel)

Omschrijving	2022		2023		2024		2025	
Saldo na Bestuursakkoord en Kadernota	**-1.939**	**N**	**-687**	**N**	**-138**	**N**	**759**	**V**
Meicirculaire 2022 gemeentefonds	6.208	V	7.696	V	9.585	V	3.502	V
Aanpassing kapitaallasten	574	V	50	V	-424	N	-523	N
Bijstelling toerekening uren aan investeringen	283	V	429	V	182	V	199	V
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	48	V	426	V	33	V	54	V
Correctie opbrengst OZB	333	V	402	V	628	V	598	V
Meerkosten jeugdzorg	-835	N	-835	N	-904	N	-904	N
Deel bestuursakkoord tlv algemene reserve	-4.000	N	-1.000	N	-1.000	N	-1.000	N
Hogere bijdrage bibliotheek	-80	N	-80	N	-80	N	-80	N
Hogere bijdrage Veiligheidsregio	-24	N	-50	N	-62	N	-152	N
Minder gerealiseerd op besparing € 2 miljoen	-1.039	N	-1.209	N	-1.249	N	-1.199	N
Diverse overige verschillen	-57	N	-56	N	95	V	310	V
totaal van de aanpassingen	1.411	V	5.773	V	6.804	V	805	V
Saldo meerjarenbegroting	**-528**	**N**	**5.086**	**V**	**6.666**	**V**	**1.564**	**V**

Op een onderdeel van de analyse willen wij nog nader ingaan, t.w. 'minder gerealiseerd op besparing € 2 miljoen'. Bij het opstellen van de kadernota is aan de organisatie de opdracht gegeven om strakker te begroten en ook nadrukkelijk de ramingen in meerjarenperspectief realistisch te ramen. Dit gelet op de forse positieve uitkomsten van de jaarrekeningen van de laatste jaren. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat bijna € 1 miljoen in de cijfers verwerkt is als gevolg van deze opdracht. Naast werkelijke verlaging van budgetten geldt voor een aantal budgetten dat in dit kader afgezien is van het opvoeren van een hoger budget voor 2023 en volgende jaren ten opzichte van de raming in de meerjarenbegroting 2022-2025. Dit drukt zich echter niet uit in 'harde euro's'. Dit gaat om een bedrag van ca. € 250.000. Ook de komende jaren zullen wij blijven inzetten op realistische, strakke ramingen in de begroting.

Wij willen hierbij ook nog wel opmerken dat strakker ramen van budgetten in de begroting het risico in zich heeft dat uiteindelijk blijkt dat in sommige gevallen toch extra budget nodig is voor het uitvoeren van de vooraf geplande werkzaamheden. Mocht hier sprake van zijn dan gelden natuurlijk de regels uit de Financiële Verordening voor het bijstellen van budgetten.

Uitkomsten meicirculaire 2022 en ontwikkelingen daarna

Accresontwikkeling gemeentefonds

Zoals bekend, zijn de financiële effecten van de meicirculaire 2022 voor de gemeente heel gunstig. De totale accresontwikkeling, excl. taakmutaties, geeft voor de jaren 2022-2026 de volgende toename te zien:

bedragen x € 1.000

Meicirculaire t.o.v. 1ste bestuursrapportage 2022/ Kadernota 2023-2026	2022	2023	2024	2025	2026
Accresontwikkeling, nominale ontwikkeling	1.885	5.124	7.467	8.651	3.373

De taakmutaties zijn niet meegenomen omdat voor dergelijke taken waarbij de bijdrage die wij als gemeente ontvangen hoger is dan € 25.000 een stelpost wordt opgenomen om ook invulling te kunnen geven aan deze taken. Deze mutaties worden dus budgettair neutraal verantwoord.

De totale omvang van het gemeentefonds groeit mee met de ontwikkelingen van de rijksuitgaven. Dit betekent dat wanneer het rijk meer uitgaven verwacht in een jaar, de totale omvang van het gemeentefonds meegroeit. Bij minder uitgaven van het rijk, wordt het budget van het gemeentefonds ook lager. Dit wordt ook wel aangeduid als de 'trap-op, trap-af-systematiek', dan wel de accresontwikkeling. Het accres bestaat uit een zgn. volume-deel (uitgaven ontwikkeling van het rijk) en een LPO-deel. Het LPO-deel is gebaseerd op de loon- en prijsontwikkeling (-indexaties).

Voor de meerjarenbegroting 2023-2026 is de verdeling van het accres in een volume- en LPO-deel als volgt. De totalen in deze grafiek wijken iets af van die uit de reeks hierboven. Dit wordt veroorzaakt doordat wij in onze begroting de loon- en prijsontwikkeling alleen toepassen voor de eerste jaarschijf, in dit geval dus 2023. Voor de meerjarenreeks (2024-2026) hanteren wij constante prijzen.

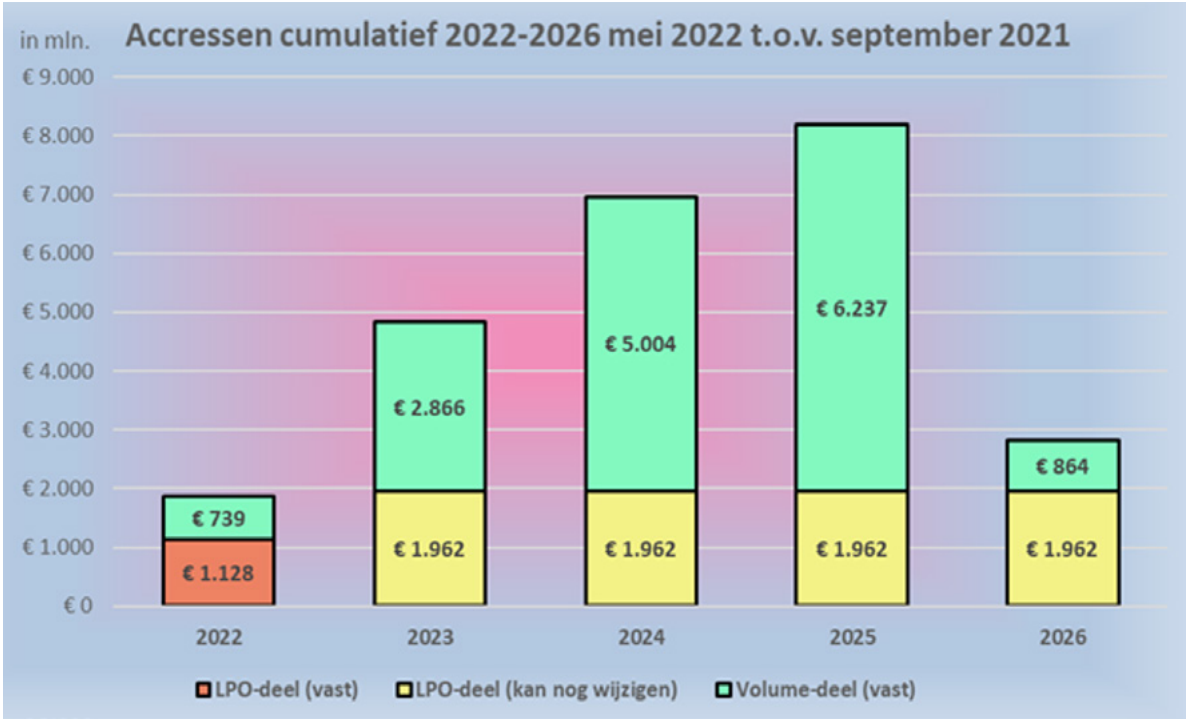

Op 23 juni jl. is de VNG (namens alle gemeenten) akkoord gegaan met het voorstel van de beheerders van het gemeentefonds om voor de jaren 2023-2025 het volume-deel van het accres vast te klikken op de stand van de meicirculaire 2022 (voor het jaar 2022 waren deze al vastgeklikt). Dit betekent dat als het rijk uiteindelijk meer of minder uitgeeft in deze jaren er niet meer 'afgerekend' wordt met de gemeente. Het in de raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2022 aangegeven reële risico van onderbestedingen bij het Rijk is hiermee ondervangen.

Het LPO-deel zal in de periode 2023-2026 nog meebewegen met de actuele ramingen van het Centraal Planbureau voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen.

Budgetten voor de jeugdzorg vanaf 2024

Al jaren speelt de discussie over de omvang van het budget dat gemeenten nodig hebben om de taken in het kader van de jeugdzorg goed te kunnen vervullen. In 2021 is hierover een rapport uitgebracht dat als basis heeft gediend in een arbitragezaak tussen VNG en het Rijk. In de kadernota hebben wij rekening gehouden met de richtlijn dat 75% van de bedragen uit het genoemde rapport mogen worden meegenomen in de cijfers.

De meicirculaire 2022 gaf alleen duidelijkheid voor 2023. Inmiddels zijn er aanvullende afspraken gemaakt tussen het Rijk, de VNG en het IPO (Interprovinciaal Overleg). De afspraken komen er op neer dat voor de jaren vanaf 2024 100% van de reeks uit het advies van de commissie van wijzen als stelpost mag worden opgenomen. Verder mag ook nog een bedrag worden opgenomen voor besparingen als gevolg van maatregelen die het Rijk uitwerkt.

De bijdrage voor jeugdzorg voor 2023 is verwerkt in de primitieve begroting. De afspraken voor 2024 e.v. jaren zijn pas begin augustus tot stand gekomen. Voor onze gemeente betekenen deze afspraken dat ten opzichte van de cijfers in de kadernota de volgende extra bijdragen mogen worden verwerkt:

Jaar	Bedrag
2024	€ 821.000
2025	€ 757.000
2026	€ 522.000

Deze bedragen zullen in de 1e begrotingswijziging 2023 worden verwerkt.

Compensatie loonkostenontwikkeling

In het LPO-deel is rekening gehouden met een stijging van de 'loonvoet sector overheid' met 3,6%. In de uitgangspunten bij de kadernota 2023-2026 hebben wij voor cao-effecten rekening gehouden met 2%. De 'loonvoet sector overheid' waarmee in de berekening van het accres rekening wordt gehouden is niet één-op-één compensatie voor de loonontwikkeling binnen de gemeente (en gemeenschappelijke regelingen). De in de kadernota gehanteerde 2% is aan de lage kant als we zien wat op dit moment in cao-afspraken wordt vastgelegd. Aan salarissen en sociale lasten is een bedrag in de begroting opgenomen van € 21,5 miljoen. Een indexering met 3,6% komt uit op een bedrag van € 774.000. Het bedrag waarmee al rekening is gehouden bedraagt € 385.000 (stelpost).

Wij zijn van mening dat het raadzaam is de stelpost in de begroting aan te passen tot genoemd bedrag van € 774.000. Dit betekent dat wij via de 1e begrotingswijziging 2023 een bedrag toevoegen aan de al opgenomen stelpost van € 389.000.

Compensatie loon- en prijsontwikkeling goederen en diensten

Ook deze ontwikkeling maakt onderdeel uit het LPO-deel van het accres. Een gemiddelde ontwikkeling voor dit deel binnen het accres van het gemeentefonds komt uit op 2,4%. Dit percentage is 0,8% hoger dan waarmee tot op heden (septembercirculaire 2021) rekening was gehouden. In de diverse budgetmutaties in de primitieve begroting is over het algemeen sprake van een beperkt toegepast kostenontwikkelingspercentage. Bij een aantal budgetten heeft geen bijstelling plaatsgevonden.

Naast bijstelling van budgetten in de reguliere exploitatie kunnen ook investeringsbedragen hoger uitvallen dan waarmee tot op heden rekening was gehouden. Dit leidt dan tot hogere kapitaallasten in de exploitatie. Binnen de grondexploitaties vindt jaarlijks in het kader van de jaarrekening een actualisatie plaats. Bij deze actualisatie wordt ook rekening gehouden met de ontwikkelingen van de loon- en prijsmutaties. De hogere percentages zoals die zich nu voordoen leiden tot of een lagere winstverwachting, dan wel een hogere verliesverwachting.

Op basis van de totale uitgaven in de begroting is een berekening gemaakt. Dit begrotingstotaal is gecorrigeerd voor een aantal uitgaafcomponenten waar de kostenontwikkeling geen effect heeft. Dit betreft o.a. de component kapitaallasten, bespaarde rente, mutaties reserves en voorzieningen. Verder zijn ook de uitgaven m.b.t. de producten riolering en afval in mindering gebracht omdat bij deze producten sprake is van 100% kostendekkenheid vanuit de tarieven. Ook zijn de uitkeringslasten in mindering gebracht i.v.m. de relatie naar de BUIG-gelden. Tot slot is de component salarissen en sociale lasten uitgezonderd, omdat deze component apart is beoordeeld (zie hiervoor).

Rekening houdend met deze correcties resteert een bedrag van € 58,5 miljoen. 0,8% van dit bedrag bedraagt afgerond € 468.000. Wij zonderen dit bedrag af in een stelpost ‘inflatiecorrectie’ en verwerken dit via de 1e begrotingswijziging 2023. Deze werkwijze past in het kader van de raadsinformatiebrief van juli jl. en hiermee creëren we een buffer voor eventueel noodzakelijke aanpassingen van budgetten.

Ingroeipad herverdeling gemeentefonds

Het ingroeipad van de herverdeling van het gemeentefonds is beperkt tot en met 2025 en dus beperkt in de cijfers verwerkt. Dit betekent dat het voordeel voor onze gemeente van bijna € 84 per inwoner voorlopig gemaximeerd blijft op € 37,50 per inwoner, ofwel € 1,395 miljoen. In de meerjarenbegroting is nu voor 2023 een bedrag van € 7,50 verwerkt, voor 2024 € 22,50 per inwoner en voor 2025 en 2026 € 37,50 per inwoner. Ten opzichte van de cijfers van de kadernota betekent dit voor 2023 en 2024 een negatief effect van € 271.000 resp. € 263.000 en voor 2025 en 2026 een voordeel van € 99.000.

Gemeentefondsuitkering 2026

Uit de cijfers van de accresontwikkeling 2023-2026 blijkt dat er in 2026 een forse terugval is ten opzichte van 2025. Het gaat om een bedrag van afgerond € 5,3 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat het huidige kabinet niet verder ‘kijkt’ dan haar eigen regeerperiode en dus geen aannames doet voor de omvang van de rijksbegroting na 2025.

Hierbij speelt verder mee dat er vanaf 2026 een andere financierings- en normeringssystematiek komt tussen het Rijk en de provincies en gemeenten. Het voornemen is om de ‘trap op-trap-af-systematiek’ los te laten. Bij de nieuwe afspraken zal ook de (mogelijke) uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied worden meegenomen.

Scan Mens en Maatschappij in relatie tot taakstelling

Bij de vaststelling van het Keuzedocument bij de begroting 2021 is een taakstelling opgenomen van in totaal € 1,7 miljoen voor het domein Mens en Maatschappij. In de begroting 2021 is hiervan structureel een bedrag gerealiseerd van € 200.000, terwijl dit voor de begroting 2022 € 340.000 bedroeg. Er resteert derhalve nog € 1.160.000. Verdeeld over 2023 € 660.000 en 2024 € 500.000.

Het blijkt dat de ingezette maatregelen voor 2022 voor het onderdeel Wmo begeleiding (waakvlam i.p.v. begeleiding en indicatieloze dagbesteding) voor 2023 en volgende jaren € 169.000 extra oplevert. Verder blijkt dat de nieuwe aanbesteding voor Wmo begeleiding gunstiger uitpakt. In deze aanbesteding is rekening gehouden met de uitgangspunten die gehanteerd worden in het kader van de scan (raad december 2022). In de aanbesteding is o.a. uitgegaan van 'eigen kracht' en worden zwaardere vormen van begeleiding vervangen door lichtere vormen. In totaal levert dit een positief resultaat op van € 356.000.

Voor Wmo huishoudelijke ondersteuning gelden gelijke omstandigheden. Ingezette maatregelen voor 2022 (HO light en Ergotherapeut) geven een besparing van € 145.000. Ook levert hier een nieuwe aanbesteding op basis van de vastgestelde uitgangspunten een voordeel op, te weten € 74.000.

Bovenstaande betekent dat het vertalen van getroffen maatregelen en aanbestedingen een besparing oplevert van € 744.000 en dus uitkomt boven het benodigde bedrag voor 2023 van € 660.000. Omdat het hier gaat om structurele effecten en ook de effecten van eerdere maatregelen uit 2022 in 2024 hoger worden geraamd, bedraagt het restant van de taakstelling voor 2024 nog € 397.000. De effecten voor de begroting 2023 zijn het gevolg van enerzijds eerder ingezette maatregelen waartoe de gemeenteraad bij de vaststelling van de begroting 2022 heeft besloten. Anderzijds liggen deze ten grondslag aan het toepassen van de vastgestelde uitgangspunten en in feite de hele onderbouwing van de scan Mens en Maatschappij (anders werken). Reden waarom wij de aanpassingen al in de primitieve begroting 2023-2026 hebben verwerkt. Met de lagere ramingen op de specifieke producten wordt gelijktijdig de taakstelling M&M verlaagd in de begroting. Het geeft dus geen extra budgettaire ruimte in de begroting.

Ontwikkelingen na Kadernota en primitieve begroting

Voorstellen gemeenteraad voor raadsvergadering van 8 september 2022 en 6 oktober 2022

In deze vergaderingen zijn voor diverse zaken middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn nog niet in de primitieve begroting verwerkt, vandaar dat het effect nog meegenomen moet worden bij de berekening van het begrotingsresultaat. Verwerking zal plaatsvinden via de 1e begrotingswijziging 2023. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar het betreffend raadsvoorstel.

(bedragen x € 1.000; N=nadeel; V= voordeel)

Omschrijving	2023				2024				2025				2026			
	incidenteel		structureel		incidenteel		structureel		incidenteel		structureel		incidenteel		structureel	
Raad 8 september 2022:																
-doorontwikkeling Toeristisch Fonds Moerdijk	-		58	N	-		58	N	-		58	N	-		58	N
Raad 6 oktober 2022:																
-regeling hybride werken																
-thuiswerkbudget	60	N	-		-		-		-		-		-		-	
-internetvergoeding	-		59	N	-		59	N	-		59	N	-		59	N
-krediet aanschaf ICT-middelen	-		26	N	-		25	N	-		25	N	-		25	N
totaal	**60**	**N**	**143**	**N**	**-**		**142**	**N**	**-**		**142**	**N**	**-**	**-**	**142**	**N**

Nagekomen ontwikkelingen

In de tijd tussen het opstellen van de kadernota en de begroting bleek dat er nog ontwikkelingen zijn die geen plek hebben gekregen in de (financiële uitkomsten) van de kadernota. Omdat het essentieel is deze zaken wel op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026 stellen wij voor deze alsnog mee te nemen. De financiële gevolgen worden verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2023. Het betreft de volgende zaken:

a) *Rechtmatigheidsverantwoording door het college*
Met ingang van verantwoordingsjaar 2023 wordt de rechtmatigheidsverantwoording door het college ingevoerd. De afgelopen twee jaar hebben we ons voorbereid op deze wettelijke ontwikkeling met als resultaat dat het college reeds bij de jaarrekening 2021, bij wijze van proef, een verantwoordingsverklaring kon opstellen. Dit leidde tot tevredenheid van de accountant en de gemeenteraad. De invoering van de rechtmatigheids-verantwoording vraagt echter, samen met zwaardere verantwoordingsvereisten vanuit de AFM waarmee de gemeenten de afgelopen jaren zijn geconfronteerd, om structureel meer personele inzet bij control. Voor de jaren 2020 en 2021 was er sprake van een deels incidentele dekking. Om het noodzakelijke kwaliteitsniveau op gebied van de jaarrekeningverantwoording vast te kunnen houden is er € 59.000 extra structureel nodig (0,5 fte).

b) *Geo-informatie naar 3D*
De wereld van Geo-informatie is volop in beweging. Kaartmateriaal is traditioneel plat (2D), maar de werkelijkheid is 3D. De ontwikkelingen in het vakgebied van Geo-informatie vragen om een transitie van 2D naar 3D, door o.a. de komst van de SOR (Samenhangende Objecten Registratie). Op dit moment worden er verschillende basisregistraties beheerd die los van elkaar zijn ontwikkeld en geen samenhangend geheel vormen. Het plan van de SOR is de basisregistraties (BGT, BAG en een deel van de WOZ) te integreren, definitieverschillen uit te bannen, het meervoudig registreren en berichtenverkeer tussen de basisregistraties overbodig te maken.
Een deel van de werkzaamheden kan binnen de bestaande formatie worden uitgevoerd. Dit geldt niet voor de ver3D-ing van gebouwen. Uitbesteding van deze werkzaamheden is het meest kosteneffectief. De totale kosten komen, incl. aan te schaffen software (€ 7.000) neer op een bedrag van € 104.000. Voor jaarlijks onderhoud van de software is een bedrag nodig van € 1.400.

c) *Energietransitie*
Zoals in de beleidsbegroting bij programma 1 al is aangegeven versnelt de stroomversnelling waar de energietransitie in terecht is gekomen nog meer dan we tot nu toe hadden voorzien. In de afgelopen maanden

is bovendien steeds duidelijker geworden dat ook de energietransitie in de industrie veel extra inzet van de gemeente gaat vragen. Er komt de komende jaren een forse hoeveelheid grote energie-infrastructuur projecten op ons af, die randvoorwaardelijk zijn voor de verduurzaming van de industrie. Deze projecten (waaronder een 380kV station, de Deltacorridor en mogelijk de aanlanding van Wind op Zee) bieden bovendien ook kansen voor versnelling van onze andere opgaven in de energietransitie, zoals het oplossen van transportschaarste op het elektriciteitsnet en de lokale warmtetransitie. Om de transitie voor de industrie te kunnen faciliteren en de lokale kansen te kunnen verzilveren, voorzien we nu voor 2023, bovenop de al in de meerjarenbegroting 2022-2025 verwerkte extra 0,5 fte, nog een extra groei van 0,5 fte. Dit komt neer op een bedrag van € 43.000. Hoe de ontwikkeling na 2023 er uitziet is op dit moment nog moeilijk in te schatten. Mocht het nodig zijn dan zullen wij bij de kadernota 2024-2027 nadere voorstellen doen. Evenals bij de raming van de 0,5 fte in de meerjarenbegroting 2022-2025 wordt er vanuit gegaan dat deze kosten uiteindelijk worden gecompenseerd door het rijk.

d) *Aanpassen huisstijl*

De gemeente Moerdijk bestaat inmiddels ruim 25 jaar. De bestaande huisstijl is verouderd en voldoet niet aan de eisen van tegenwoordig gebruik. De huisstijl is ontwikkeld voor gebruik op papier terwijl tegenwoordig een groot deel van onze communicatie digitaal is. Daarnaast wordt de rol van de website alleen maar groter door wettelijke ontwikkelingen, zoals de Wet digitale overheid, Wet modernisering elektrisch bestuurlijk verkeer en de Wet open overheid. De grootste impact heeft de Wet digitale toegankelijkheid waar we als gemeente aan moeten voldoen, zodat de digitale dienstverlening via de website te allen tijde toegankelijk is voor iedereen, dus ook voor mensen met een visuele en/of auditieve beperking. Met de huidige huisstijl voldoen we niet aan de toegankelijkheidsrichtlijnen. Onze huisstijlkleur groen is bijvoorbeeld niet geschikt voor online toepassingen en PDF's in onze huisstijl voldoen niet aan de WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) en mogen om die reden feitelijk niet op onze online media worden gebruikt. Vernieuwing van de huisstijl en het logo is dus noodzakelijk. Hiervoor is een marktverkenning gehouden en op basis daarvan is een planning van de te doorlopen stappen opgesteld. Aan de hand van de ontvangen kostenindicaties zullen de totale kosten uitkomen op € 80.000. De ontwikkeling en verdere uitwerking zal voor een groot deel in 2023 plaatsvinden. In 2022 kunnen de kosten opgevangen worden binnen de reguliere begroting. De benodigde budgetten in 2023 en verder zullen in de meerjarenbegroting 2023-2026 worden opgenomen. Een nieuwe huisstijl die geschikt is voor online communicatie vormt de basis voor de uitwerking van communicatiemiddelen, waaronder de gewenste doorontwikkeling van de website. Parallel aan de ontwikkeling van de nieuwe huisstijl, doen we daarom al in 2023 onderzoek naar een nieuwe website om die in 2024 te kunnen invoeren.

e) *Gemeentelijk aanspreekpunt m.b.t. werkzaamheden Haringvlietbrug*

De afsluiting van de Haringvlietbrug in 2023 heeft grote impact voor onze gemeente. In de beleidsbegroting is hierbij al aangegeven dat wij van mening zijn dat, gelet op ervaringen bij eerdere afsluitingen, het zeer wenselijk is om voor onze inwoners, ondernemers, bezoekers een eigen aanspreekpunt te hebben. De kosten zijn éénmalig € 50.000. De kosten kunnen ten laste worden gebracht van het onderdeel 'Mobiliteit' uit het Bestuursakkoord. Voor de begroting is dit dan een budgettair neutrale mutatie. Natuurlijk proberen wij deze kosten te verhalen op Rijkswaterstaat. Door dit echter nu op deze wijze via de 1e begrotingswijziging 2023 te verwerken, kunnen wij tijdig anticiperen op deze werkzaamheden.

Resume nagekomen ontwikkelingen.

(bedragen x € 1.000; N=nadeel; V= voordeel)

Omschrijving	**2023**				**2024**				**2025**				**2026**			
	incidenteel		**structureel**		**incidenteel**		**structureel**		**incidenteel**		**structureel**		**incidenteel**		**structureel**	
rechtmatigheidsverantwoording door college	-		59	N	-		59	N	-		59	N	-		59	N
Geo-informatie naar 3D	67	N	1	N	37	N	1	N	-		1	N	-		1	N
capaciteit t.b.v. energietransitie	-		43	N	-		43	N	-		43	N	-		43	N
rijksbijdrage uitvoering energietransitie	-		43	V	-		43	V	-		43	V	-		43	V
nieuwe huisstijl gemeente Moerdijk	40	N	10	N	-		10	N	-		10	N	-		10	N
omgevingsmanager Haringvlietbrug	50	N	-		-		-		-		-		-		-	
inzet Bestuursakkoordmiddelen omg.manag.	50	V	-		-		-		-		-		-		-	
totaal	**107**	**N**	**50**	**N**	**37**	**N**	**70**	**N**	**-**		**70**	**N**	**-**		**70**	**N**

Bestuursakkoord

In het Bestuursakkoord zijn de (nieuwe) ambities verwoord voor de periode 2022-2026. Aangegeven is dat de uitwerking van het akkoord wordt meegenomen in het begrotingsproces 2023-2026. In het raadsvoorstel bij de kadernota 2023-2026 is de financiële impact van de (nieuwe) ambities ingebracht. Hierbij is aangegeven dat het financieel beslag op middelen niet direct vanaf 2023 voor alle ambities nodig is. Voor enkele voornemens is er sprake van een zgn. 'ingroeimodel'. De lasten voor deze voornemens zijn in de eerste jaren lager. Het 'ingroeimodel' is ten opzichte van het inzicht van de kadernota nog op een plaats aangepast. De voeding aan de reserve strategische verwerving is nu niet meer volledig opgenomen voor de jaarschijf 2023, maar verdeeld over de jaarschijven 2023 (€ 1 miljoen) en 2024 (€ 2 miljoen). Het 'ingroeimodel' ziet er nu als volgt uit:

(bedragen x € 1.000; I = incidenteel; S =structureel)

Nr	Onderwerp	I of S	2023	2024	2025	2026
1	Actieplan samenwerken en participatie	I	50	50	-	-
2	Budget voor kleine initiatieven	S	75	75	75	75
3	Vitale Centra	I	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Aanjager woningbouw kleine kernen	S	100	100	100	100
5	Verhoging reserve strategische verwerving	I	1.000	2.000	-	-
6	Personele inzet gemeentelijk ontwikkelbedrijf	S	100	300	300	300
7	Mobiliteit (ontwikkeling)	S	200	350	500	500
8	Preventief jeugdbeleid	S	200	200	200	200
9	Inclusiviteit	S	100	100	100	100
10	Breed cultuurbeleid	S	100	100	100	100
	Totaal		**2.925**	**4.275**	**2.375**	**2.375**
	-waarvan incidenteel		*2.050*	*3.050*	*1.000*	*1.000*
	-waarvan structureel		*875*	*1.225*	*1.375*	*1.375*

De lasten gemoeid met de ambities zijn verwerkt in de stelpost nieuw beleid in de primitieve begroting. Voor de nummers 1 t/m 5 zal aan de gemeenteraad gevraagd worden deze bij het vaststellen van de begroting ook direct beschikbaar te stellen c.q. in te brengen in (nieuwe) bestemmingsreserves. Dit wordt financieel technisch verwerkt via de 1e begrotingswijziging 2023. Voor de onderwerpen 6 tot en met 10 zal de gemeenteraad gevraagd worden deze budgetten voor 2023 éénmalig beschikbaar te stellen. Met deze middelen kunnen dan voorstellen worden uitgewerkt die aan de gemeenteraad worden aangeboden. Hierbij zal dan tevens in beeld gebracht worden hoeveel middelen nodig zijn voor de uitvoering van deze voorstellen. In het betreffend raadsvoorstel wordt dan gevraagd om deze middelen structureel beschikbaar te stellen. Met betrekking tot het budget voor 'Mobiliteit' (nr. 7) zal in 2023 ook een bedrag van € 50.000 worden ingezet voor een 'gemeentelijk aanspreekpunt m.b.t. werkzaamheden Haringvlietbrug'.

Uitkomsten meerjarenbegroting 2023-2026 inclusief mutaties opgenomen in 1e begrotingswijziging 2023

In de voorliggende onderdelen van deze nota van aanbieding is op een aantal plaatsen aangegeven dat verwerking plaatsvindt in de 1e begrotingswijziging 2023. Deze begrotingswijziging moet gezien worden als een onlosmakelijk onderdeel van de meerjarenbegroting 2023-2026. De primitieve begroting tezamen met de 1e wijziging bepalen uiteindelijk de definitieve begrotingsuitkomst.

Samenvattend worden onderstaande onderdelen verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2023:

(bedragen x € 1.000; N=nadeel; V= voordeel)

Omschrijving	2023				2024				2025				2026			
	incidenteel		structureel		incidenteel		structureel		incidenteel		structureel		incidenteel		structureel	
extra rijksbijdrage Jeugdzorg	-		-		-		821	V	-		757	V	-		522	V
stelpost loonkostenontwikkeling organisatie	-		389	N	-		389	N	-		389	N	-		389	N
stelpost loon- en prijsontwikkeling goederen en diensten	-		468	N	-		468	N	-		468	N	-		468	N
voorstellen raad september en oktober 2022	60	N	143	N	-		142	N	-		142	N	-		142	N
nagekomen ontwikkelingen	107	N	50	N	37	N	70	N	-		70	N	-		70	N
bestuursakkoord	2.000	V			2.000	N										
Totaal	**1.833**	**V**	**1.050**	**N**	**2.037**	**N**	**248**	**N**	**-**		**312**	**N**	**-**		**547**	**N**

Verwerken we deze gegevens in de eerder gepresenteerde uitkomsten van de primitieve begroting dan wordt het begrotingsbeeld voor de jaren 2023-2026 als volgt:

Uitkomsten begroting 2023-2026 primitief en 1e begrotingswijziging (bedragen x € 1.000; N = nadeel, V = voordeel)

Omschrijving	2023		2024		2025		2026	
-totaal structureel en incidenteel	255	V	2.801	V	6.354	V	1.017	V
-w.v. structurele budgetten	**3.751**	**V**	**5.390**	**V**	**7.416**	**V**	**1.195**	**V**
-w.v. incidentele budgetten	3.496	N	2.589	N	1.062	N	178	N
-te verdelen in:								
-algemene dienst	3.580	N	3.313	N	1.873	N	989	N
-grondexploitatie	84	V	725	V	811	V	811	V

Conclusie uitkomst meerjaren-begroting incl. 1e wijziging 2023

De meerjarenbegroting is voor alle jaren in totaal (alle structurele en incidentele lasten en baten bij elkaar) sluitend. Kijkend naar de structurele en incidentele lasten en baten afzonderlijk dan geven de structurele budgetten een positief beeld van € 3,7 mln. in 2023, oplopend naar € 7,4 mln. in 2025, dalend naar € 1,2 mln. in 2026. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het al eerder aangegeven effect van de gemeentefondsuitkering, op basis van de gegevens uit de meicirculaire 2022. Voor alle jaren geldt dus dat de begroting reëel sluitend is.
Voor de incidentele budgetten geldt dat deze in alle jaren een negatief beeld laten zien. Dit komt hoofdzakelijk door een toevoeging aan de reserve strategische verwervingen (2023 € 1 mln. en 2022 € 2 mln.) en een toevoeging aan een in te stellen bestemmingsreserve 'vitale centra' van jaarlijks € 1 mln. in alle jaren van de meerjarenbegroting. Het saldo van de incidentele lasten en baten kan in alle jaren worden opgevangen door het surplus aan structurele baten ten opzichte van de structurele lasten.

Wat betekenen bovenstaande uitkomsten m.b.t. de structurele begrotingspositie?
Ondanks de forse structurele plussen in de jaren 2023, 2024 en 2025, geeft 2026 maar een structurele ruimte van € 1,2 mln. Tot de omvang van dit bedrag zouden dus nog verplichtingen kunnen worden aangegaan met een structureel karakter, waarbij de begroting reëel in evenwicht blijft. Het 'surplus' aan structurele ruimte in de andere jaren moet dus op dit moment in feite als incidenteel worden aangemerkt. Deels wordt deze ruimte in deze jaren zo ook ingezet, namelijk om het tekort te dekken tussen de hogere incidentele lasten ten opzichte van de incidentele baten. Niet benutte begrotingsruimte in de jaren 2023-2025 zal uiteindelijk via het jaarrekeningresultaat in de algemene reserve terechtkomen.

Wij zijn van mening dat, o.a. gelet op de ongewisse tijd waarin we leven, het op dit moment niet raadzaam is om de aanwezige structurele ruimte in 2026 in te zetten voor aanvullende nieuwe ambities boven op het Bestuursakkoord 2022-2026. Naast de onzekere tijd van nu speelt hierbij ook mee dat in de jaren 2027 tot en met 2029 de kapitaallasten nog verder toenemen vanwege beleidsontwikkelingen waar we nu al mee bezig zijn. Het betreft hier de investeringslasten voor de scholenontwikkeling in Willemstad, Fijnaart en Klundert en de afschaling van de N285 na aanleg van de Noordelijke Randweg. De kapitaallasten van deze plannen lopen op van € 1 mln. in 2027 tot € 1,5 mln. in 2029 en volgende jaren. Omdat het effectueren van deze ontwikkelingen pas in de periode 2026-2029 plaatsvindt, zijn de lasten nog niet of slechts gedeeltelijk in de jaarschijf 2026 verwerkt.

Verwachting toets provincie begrotinguitkomsten

Afhankelijk van het soort onderzoek (beperkt of uitgebreid) worden wel of geen inhoudelijke bevindingen opgenomen in de brief aan de gemeenteraad met het oordeel over de begroting 2023. Vermoedelijk zal er een beperkt onderzoek plaatsvinden. Het laatste uitgebreide onderzoek heeft plaatsgevonden bij het inzenden van de meerjarenbegroting 2020-2023. Minimaal wordt de begroting om de vier jaar uitgebreid onderzocht, tenzij het beperkt onderzoek geen compleet beeld geeft. De provincie focust zich primair op de vraag of de begroting 2023 reëel in evenwicht is voor wat betreft de structurele budgetten. Pas als 2023 een tekort laat zien wordt het meerjarenperspectief van belang. Bij het onderzoek door de provincie wordt in ieder geval aandacht besteed aan de in de meerjarenbegroting opgenomen taakstellingen en stelposten. Onderstaand de taakstellingen en stelposten die in de meerjarenbegroting 2023-2026 zijn opgenomen:

Taakstellingen:	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Organisatie i.v.m. nieuw werkplekconcept	-	-200.000	-200.000	-200.000
Organisatie i.v.m. invoering WKB		-50.000	-100.000	-100.000
Domein Mens & Maatschappij	-	-397.121	-397.121	-398.121
subtotaal	**-**	**-647.121**	**-697.121**	**-698.121**
Stelposten:				
Periodieke salarisaanpassingen	-	100.000	200.000	300.000
Loonontwikkeling	385.000	385.000	385.000	385.000
Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen	7.897.422	5.412.843	6.423.258	6.522.431
Taakmutaties algemene uitkering	344.535	345.247	178.968	184.311
Algemene uitkering; BCF-ruimte onder plafond	-473.000	-300.000	-300.000	-300.000
Algemene uitkering; extra middelen jeugd	-	-1.812.000	-1.670.000	-1.151.000
Algemene uitkering; effect herijking maatstaven	-	-	-	-
Rijksbijdrage in kosten energietransitie	-174.500	-216.000	-257.500	-257.500
Onderschrijding kapitaallasten	-646.491	-629.731	-234.694	-255.312
subtotaal	**7.332.966**	**3.285.359**	**4.725.032**	**5.427.930**
Totaal	**7.332.966**	**2.638.238**	**4.027.911**	**4.729.809**

In de jaarschijf 2023 is geen taakstelling meer in de cijfers verwerkt. De voor de jaren 2024 tot en met 2026 opgenomen bedragen zullen bij de begroting voor 2024 moeten worden ingevuld.

Voor wat betreft de stelposten geldt dat een aantal, bij een akkoord op de gegeven adviezen in deze memo, nog zullen wijzigen. De grootste mutaties betreffen een verzwaring van de begrotingspositie. Dit zal bij een sluitende begroting niet tot opmerkingen en/of correcties leiden. Dit geldt ook voor de posten die een positief effect hebben op de begrotingsuitkomsten. De onderdelen ‘BCF-ruimte onder plafond’ en ‘extra middelen jeugd’ zijn conform het rijksbeleid. Ook de post ‘onderschrijding kapitaallasten’ is na extra toelichting in een eerder jaar voor de provincie een acceptabele mutatie. De enige correctie die de provincie zal toepassen betreft de geraamde rijksbijdrage in de kosten van de energietransitie.

Op basis van de huidige uitkomsten mag verwacht worden dat voor de begroting 2023 het repressief toezichtsregime zal gaan gelden.

Overige onderwerpen

Belastingdruk

In de paragraaf lokale heffingen 2023 wordt ingegaan op de ontwikkeling van de lokale lastendruk met betrekking tot 'gezinsgebonden belastingen' voor 2023. De lokale lastendruk neemt ten opzichte van 2022 toe met 4,3%. Bij de berekening van 'gezinsgebonden belastingen' wordt naast de afvalstoffen- en rioolheffing ook de OZB meegenomen. Voor de OZB wordt dan uitgegaan van de economische waarde van een gemiddelde woning. Voor 2023 komt dit uit op een waarde van € 272.000. De stijging van de lokale lastendruk wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de stijging van de rioolheffing en de OZB met het percentage van de prijsindex van 7,6%. De afvalstoffenheffing daalt ten opzichte van 2022 met 0,4%. Dit komt omdat de totale lasten en baten binnen het product Afval op basis van de huidige verwachting iets lager uitkomen.

Weerstandsvermogen

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" wordt een uiteenzetting gegeven van de belangrijkste risico's en de daaraan gerelateerde aspecten. Voor een inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar deze paragraaf.

Jaarlijks worden deze belangrijkste risico's minimaal één keer geïnventariseerd. De laatste keer dat dit heeft plaatsgevonden is bij de jaarrekening 2021. Voor de begroting 2023 zijn de belangrijkste risico's nogmaals bekeken. Rekening houdend met de getroffen beheersmaatregelen en de kansinschatting dat een risico zich voordoet is minimaal een weerstandsvermogen nodig van € 13,6 mln. Dit bedrag is € 1,1 mln. hoger dan in de jaarrekening en wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een bedrag dat is opgenomen voor de ontwikkelingen rondom het realiseren van tijdelijke locatie voor de opvang van Oekraïense ontheemden op de locatie Schansdijk 12.

De gemeenteraad heeft bepaald dat de weerstandsratio minimaal 1,0 moet zijn. Dit betekent dat de buffer binnen de algemene reserves voor het opvangen van risico's gelijk moet zijn aan het berekende minimale weerstandsvermogen (€ 13,6 mln). De weerstandsratio wordt uitgedrukt in een percentage van de totale omvang van de algemene reserve en de onbenutte begrotingscapaciteit. Onze ratio komt uit op 1,8.

In de "Financiële positie 2023-2026" wordt aangegeven dat met de nu bekende gegevens en de raadsbesluiten tot en met de gemeenteraad van 8 september 2022 de omvang van de vrij te besteden algemene reserve € 10,6 mln. is. Hierbij is rekening gehouden met het niet vrij besteedbaar deel dat nodig is als weerstandsvermogen van € 13,6 mln.

Personeel en organisatie

Algemeen

Voor 2023 hebben we onderstaande onderwerpen gekozen om op in te zetten:

- Opgaven in balans
  Hierbij moeten we duidelijk prioriteren om de balans tussen werkvoorraad en menskracht zo acceptabel mogelijk te houden.
- Vasthouden en vergroten van de verbinding tussen clusters en teams
  Hierbij gaan we de onderlinge samenwerking tussen teamleden en teams opnieuw vormgeven, anders organiseren met techniek (digitalisering) die dat proces ondersteunt. Dit alles met als doel gelukkigere medewerkers en een sterkere wendbare en flexibele organisatie.
- Goed inrichten van processen, procesoptimalisatie en procesbeheersing heeft prioriteit
  De inzet is om processen kwalitatiever, efficiënter en effectiever in te richten, ondersteund door gebruiksvriendelijke applicaties. Dit om onze dienstverlening nog meer te optimaliseren.

Zoals in de inleiding al aangegeven wordt het slagen van het oppakken van deze onderwerpen mede bepaald door de vraag hoe wij als Moerdijk er in slagen om als werkgever interessant te zijn en blijven voor onze huidige medewerkers en nieuw aan te trekken medewerkers. Dit in een tijd waarin we wel kunnen spreken van een crisis op de arbeidsmarkt. Nog in 2022 zullen wij een beleidsplan/plan van aanpak opstellen met daarin mogelijke acties en maatregelen.

Formatie

Met betrekking tot de formatie kan onderstaand overzicht worden gegeven tussen de nu begrote formatieomvang en loonkosten voor 2023 en de begrotingscijfers 2021 en 2022.

Jaar	Fte	Loonkosten
2021	232,44	€ 18.041.000
2022	240,32	€ 19.124.000
2023	255,10	€ 20.372.000

Een verdere toelichting op deze cijfers is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Tot slot

Financieel technisch gezien lijken de komende jaren relatief rustige jaren te worden. Door de fors hogere gemeentefondsuitkering tot en met 2025 is de structurele begrotingspositie meer dan goed te noemen. De terugval in 2026 wordt veroorzaakt doordat het huidige kabinet voor dat jaar geen prognose hanteert op basis van haar eigen coalitieakkoord dat maar tot en met 2025 loopt. Verder zal vanaf 2026 er een andere wijze van het bepalen van de omvang van het gemeentefonds komen. Wat de ingrediënten van deze nieuwe berekening zijn is nu nog ongewis.

De financiële 'rust' wordt op dit moment wel overschaduwd door de diverse maatschappelijke issues die spelen. Issues waarbij zeker ook naar gemeenten gekeken gaat worden om bij te dragen aan het mee oplossen hiervan. Los van hoe dit financieel wordt geregeld, vraagt deze bijdrage veel flexibiliteit van ons als bestuur, maar zeker ook van onze medewerkers. Daarnaast moet ook onze reguliere dienstverlening doorgang vinden in deze tijden. Wij hebben er vertrouwen in dat als er weer een beroep op ons wordt gedaan, wij gezamenlijk, bestuur en ambtelijke organisatie, de gewenste bijdrage kunnen leveren.

Bij de uitvoering van alle zaken die in de begroting 2023 aan bod komen, is het uitermate belangrijk om onze inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven actief te betrekken. Het onderhouden van goede contacten met de inwoners en andere groeperingen in de verschillende kernen is hierbij essentieel.

Samen met uw gemeenteraad en de ambtelijke organisatie blijven wij werken aan het vertrekpunt van deze coalitiesamenwerking, te weten: **"Moerdijk zorgt, bouwt en groeit"**.

gemeente Moerdijk